

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ

NA ROKY 2022 – 2028 S VÍZIOU DO ROKU 2030

OBEC VYSOKÁ

Obsah

Úvod.....	3
Zhodnotenie plnenia existujúceho PHRSR obce Vysoká	6
Analytická časť	7
Analýza vonkajšieho prostredia.....	21
Strategická časť	25
Vízia obce VYSOKÁ	25
Programová časť	26
Realizačná časť a finančné zabezpečenie	39
Záver	41
Zoznam príloh	42

Úvod

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (PHRSR) obce Vysoká na roky 2022 - 2028 je strednodobý programový dokument, ktorý určuje hlavné smery rozvoja obce. Povinnosť vypracovať uvedený dokument vychádza zo zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších zákonov, nasledujúci dokument je vypracovaný v súlade s „Metodikou tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, obcí...“

Ciele a priority nasledujúceho PHRSR sú v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnej stratégii regionálneho rozvoja Slovenskej republiky 2030, zohľadňujú ciele a priority ustanovené v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja na obdobie 2014 – 2020.

Dosiahnutie strategického cieľa PHRSR obce presahuje hranice jedného volebného obdobia. Z tohto dôvodu je tento dokument spracovaný na základe uplatnenia princípu partnerstva, v súlade s „Metodikou tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja“. PHRSR obce je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami nadradených strategických a koncepcných dokumentov, a to: Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 (je základným implementačným dokumentom Agendy 2030 za Slovenskú republiku, plní tiež úlohu Národnej stratégie regionálneho rozvoja); Návrh Partnerskej dohody SR na roky 2021 – 2027; Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja na obdobie 2014 – 2020; Kostrová sieť cyklistických trás v Prešovskom samosprávnom kraji; Územný plán Prešovského samosprávneho kraja;

Pojem partnerstvo v sebe zahŕňa spoluprácu nosných sociálno-ekonomických partnerov pri príprave, realizovaní, financovaní, monitorovaní a hodnotení realizácie priorít a cieľov stanovených v tomto dokumente. Sociálno-ekonomickými partnermi sú hlavne miestne orgány samosprávy, štátnej správy, Prešovský samosprávny kraj, susedné obce, verejno-súkromné partnerstvo, ktorého je obec členom, iné fyzické a právnické osoby s potenciálom ovplyvniť rozvoj obce na miestnej a regionálnej úrovni.

Potreba vypracovať nový PHRSR obce na obdobie 2022 – 2028 vyplynulo zo zmien v obci v období platnosti predchádzajúceho programu a tiež zo zmeny legislatívnych podmienok v Slovenskej republike. Dokument navrhuje systematickú a trvalo udržateľnú rozvojovú

stratégiu zameranú na realizáciu hospodárskeho a sociálneho rozvoja, ktorá rešpektuje výzvy a príležitosti, ktoré pre obec vyplývajú aj z nového programového obdobia EÚ 2021 – 2027, resp. z Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky.

PHRSR rieši rozvoj obce v súlade s jej špecifikami a požiadavkami modernej spoločnosti. Jeho realizácia môže významne prispieť k zvýšeniu prosperity územia. Dokument vyjadruje spoločnú víziu budúceho rozvoja obce založenú na výsledkoch strategického plánovania. Navrhované aktivity vychádzajú z miestnych podmienok a potrieb a smerujú k zlepšeniu kvality života v obci.

Proces vypracovania PHRSR bol zabezpečený nasledujúco:

- riadenie: externý spracovateľ,
- pracovná skupina,
- zapojenie verejnosti: a) verejné prerokovanie PHRSR.

Počas prípravy PHRSR bol na webovom sídle a úradnej tabuli obce oznam o spracovaní PHRSR s možnosťou žiadať viac informácií priamo od externého spracovateľa PHRSR. Pracovná skupina sa podieľala na pripomienkovaní analytickej časti a spolupracovala pri tvorbe ostatných ťažiskových častí PHRSR. Návrh PHRSR bol na záver verejne prerokovaný v priestoroch obecného úradu.

Hlavným cieľom programu rozvoja obce je prostredníctvom realizovania aktivít zameraných na skvalitnenie rozvoja obce zabezpečiť kvalitné životné podmienky jej obyvateľom, využiť potenciál obce pre jej udržateľný rozvoj, prilákať nových obyvateľov prostredníctvom zvýšenia atraktivity obce, zachovanie tradičného kultúrneho a spoločenského života v obci.

PHRSR obce Vysoká sa skladá z:

a) analytickej časti, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, odhad jej budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,

b) strategickej časti, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia,

c) programovej časti, ktorá obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce,

d) realizačnej časti, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

e) finančnej časti, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu rozvoja obce.

Tento dokument je otvorený, je teda možné ho dopĺňať a tým pružne reagovať na potreby občanov a potreby rozvoja obce. Jeho tvorba umožňuje občanom a ostatnej verejnosti aktívne sa zapojiť do diania v obci prostredníctvom účasti vo všetkých fázach procesu plánovania rozvoja obce.

Základné východiskové dokumenty na miestnej úrovni

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Vysoká,
- Aktuálny rozpočet obce Vysoká;
- relevantné záverečné účty obce Vysoká;
- Štatút obce Vysoká;

Základné východiskové dokumenty na úrovni kraja

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja PSK na obdobie 2014-2020;
- Územný plán Prešovského samosprávneho kraja;
- Program rozvoja vidieka Prešovského samosprávneho kraja;
- Plán udržateľnej mobility Prešovského samosprávneho kraja;
- Kostrová sieť cyklistických trás v Prešovskom samosprávnom kraji;

Základné východiskové dokumenty na národnej úrovni

- Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 (je základným implementačným dokumentom Agendy 2030 za Slovenskú republiku; plní tiež úlohu Národnej stratégie regionálneho rozvoja);
- Návrh Partnerskej dohody SR na roky 2021 – 2027;

Zhodnotenie plnenia existujúceho PHRSR obce Vysoká

V súčasnosti platný PHRSR obce Vysoká bol spracovaný v roku 2015. V jeho strategickej časti boli navrhnuté opatrenia zamerané na priority: zabezpečenie dostavby a rekonštrukcie základnej infraštruktúry v obci, zlepšenie kvality života, životného prostredia a bývania v obci, vytvorenie podmienky pre sociálny a ekonomický rozvoj obce, podporenie aktívneho života a aktívneho starnutia v obci a rozvinutie medziobecnej a cezhraničnej spolupráce.

Pri jeho hodnotení je potrebné vychádzať z vtedy platnej metodiky a legislatívy. Je možné konštatovať, že prijaté opatrenia boli definované značne diverzifikovane v jednotlivých oblastiach a pôsobia nesúrodo. Pri hodnotení jeho plnenia sa zameriavame prioritne na prijaté opatrenia v oblasti hospodárskej, sociálnej a environmentálnej.

Obec v predchádzajúcom období realizovala niekoľko menších projektov zameraných hlavne na verejný vodovod a kanalizáciu, údržba miestnych komunikácií, investície menšieho rozsahu na skvalitnenie života obyvateľov na vidieku.

Zhodnotenie plnenia existujúceho PHRSR obce Vysoká do roku 2020 je uvedené v prílohe č. 1.

Analytická časť

Identifikácia obce

Samosprávny kraj: **Prešovský**

Okres: **Sabinov**

Región: **Hornotoryský**

Počet obyvateľov: **123** (k 31.12.2021)

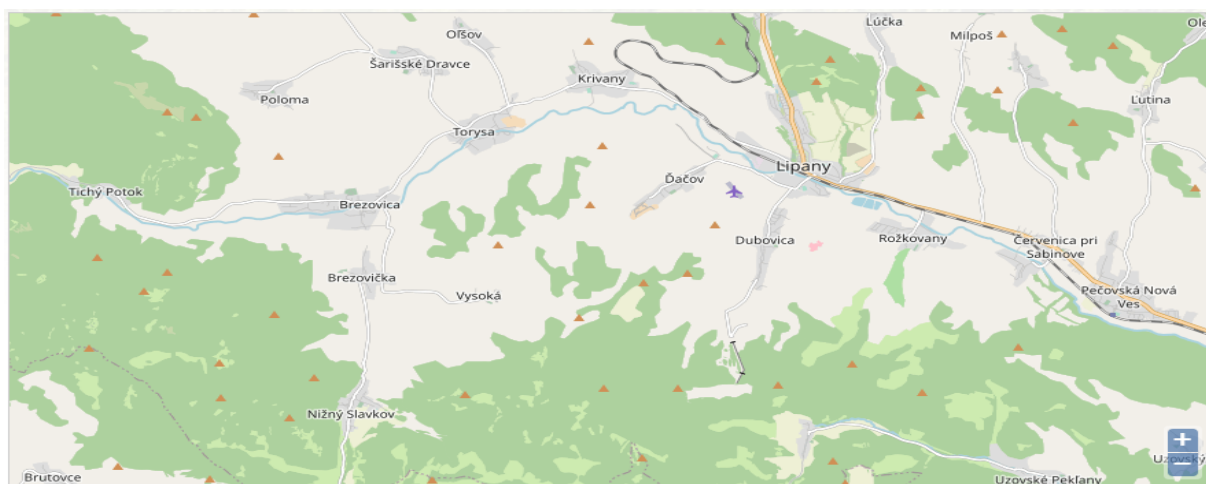
Rozloha: **686,26 ha**

Obec Vysoká sa nachádza na juhozápade okresu Sabinov. Od okresného mesta Sabinov je vzdialená 30 km od mesta Lipany 16 km. Od najbližšej obce Brezovička je vzdialená 2,7 km. Do obce vedie len jedna cesta tretej triedy, ktorá obec spája so susednou obcou Brezovička a s okolím.

Katastrálne územie obce susedí na severe s obcou Torysa, na severovýchode s obcou Ďačov, na juhovýchode s obcou Dubovica, na juhu s obcou Nižný Slavkov a na západe s obcou Brezovička. Malá časť katastrálneho územia susedí na severozápade aj s obcou Brezovica.

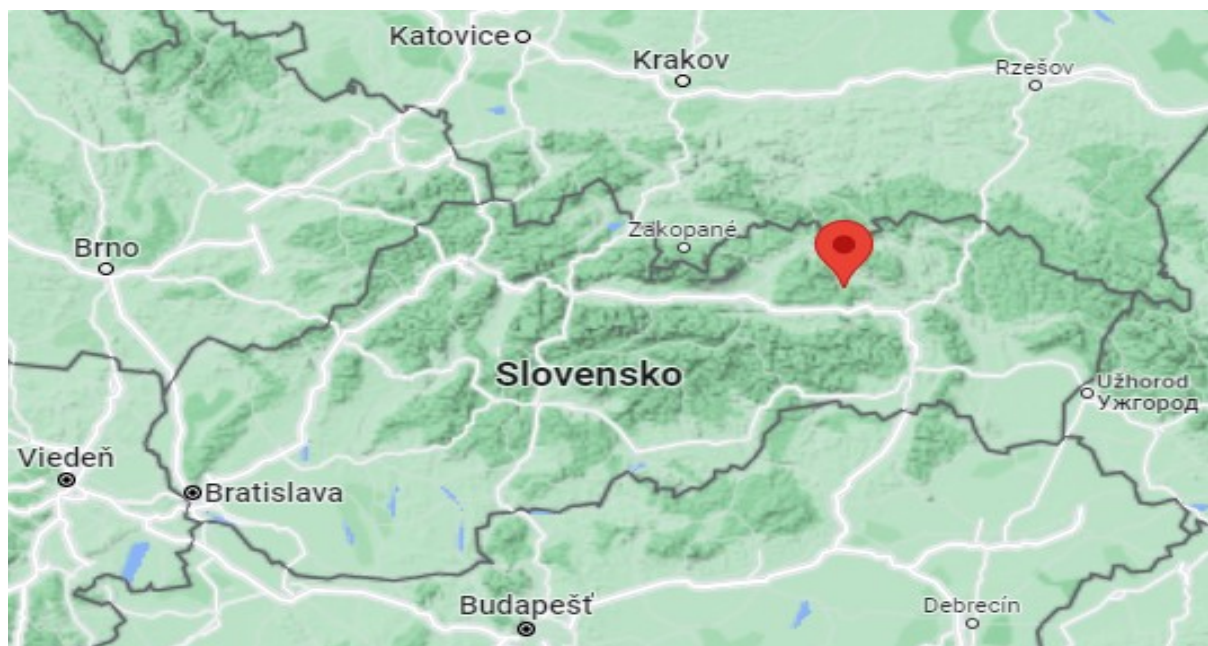
Online zdroje: <https://www.obecvysoka.com/o-obci-vysoka.html#m_450278>;

<http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_DEM/om7101qr/v_om7101qr_00_00_00_sk>

Obr.1 – Obec Vysoká v regióne Hornej Torysy

Online zdroj: <<https://www.obecvysoka.com/mapa-obce.html>>

Obr. 2 – Obec Vysoká, geografické údaje vzhľadom na mapu Slovenska

Online zdroj:

<<https://www.google.com/maps/place/082+74+Vysok%C3%A1/@49.3730533,18.3356439,6.75z/data=!4m5!3m4!1s0x473e670b976a4897:0x400f7d1c6975d30!8m2!3d49.1240713!4d20.8875047!5m2!1e4!1e2?hl=sk>>

História obce

Kráľ Ladislav IV. daroval v roku 1278 zemanom Tekulovcom majetky na hornom toku rieky Torysy a ich západný okraj s terajším chotárom obce Vysoká. Vzhľadom na jej zemepisnú polohu, správu z roku 1278 a vývin osídlenia najbližšieho okolia sa dá predpokladať, že obec založili usadlíci so Šoltýsom podľa zákupného práva krátko pred rokom 1278. Prvá písomná správa o Vysokej je teda z roku 1278. V tomto roku sa však spomínajú iba tunajšie polia, Vysoká sa ako obec spomína až roku 1315, o osem rokov neskôr sa v obci spomína už aj kostol, ktorý je zasvätený sv. Alžbete.

Obec bola od konca 13. storočia nepretržite majetkovou súčasťou panstva Torysa, respektíve Kamenica. V 16. storočí patrila obec Dessewffyovcom a neskôr Berzeviczyovcom.

V 16. storočí došlo k úbytku sedliackych domácností a postupne ubúdali aj obývané domy. Začiatkom 17. storočia mala obec deväť obývaných poddanských domov, kostol, faru a školu.

Neodmysliteľnou súčasťou obce je aj jej samotný názov, ktorý si počas rokov prešiel niekoľkými zmenami. Prvýkrát sa objavuje pomenovanie VISZOKA, WISOKE a to v roku 1773. V roku 1786 sa už začal používať nový názov – WISZOKA, začiatkom 19. storočia začali obyvatelia opäť používať pomenovania z roku 1773. Koncom 19. a začiatkom 20. storočia sa používalo označenie VISZOKA, pod vplyvom Uhorska a maďarčiny používala obec v rokoch 1907 až 1913 názov MAGAS. Od roku 1920 sa používa už slovenský označenie VYSOKÉ, o sedem rokov sa začal používať názov VYSOKÁ, ktorý sa používa dodnes.

Online zdroje: <https://www.obecvysoka.com/o-obci-vysoka.html#m_450279>;

<<https://www.obecvysoka.com/historia-obce-0.html>>;

Prepis z obecnej kroniky (V. Hurajt) Dostupné aj online: <<https://www.obecvysoka.com/vyvoj-nazvu-obce.html>>

Geomorfologické pomery

Katastrálne územie obce Vysoká sa nachádza v dvoch geomorfologických celkoch: Spišsko – šarišskom medzihorí a Bachurni. Tieto geomorfologické celky vznikli ako súčasť vnútrokarpatského paleogénu, ktorý je starším geologickým útvarom treťohôr. Tvorí ich prevažne pieskovce, hrubozrné zlepence, brekcie a miestami tiež aj ílovce.

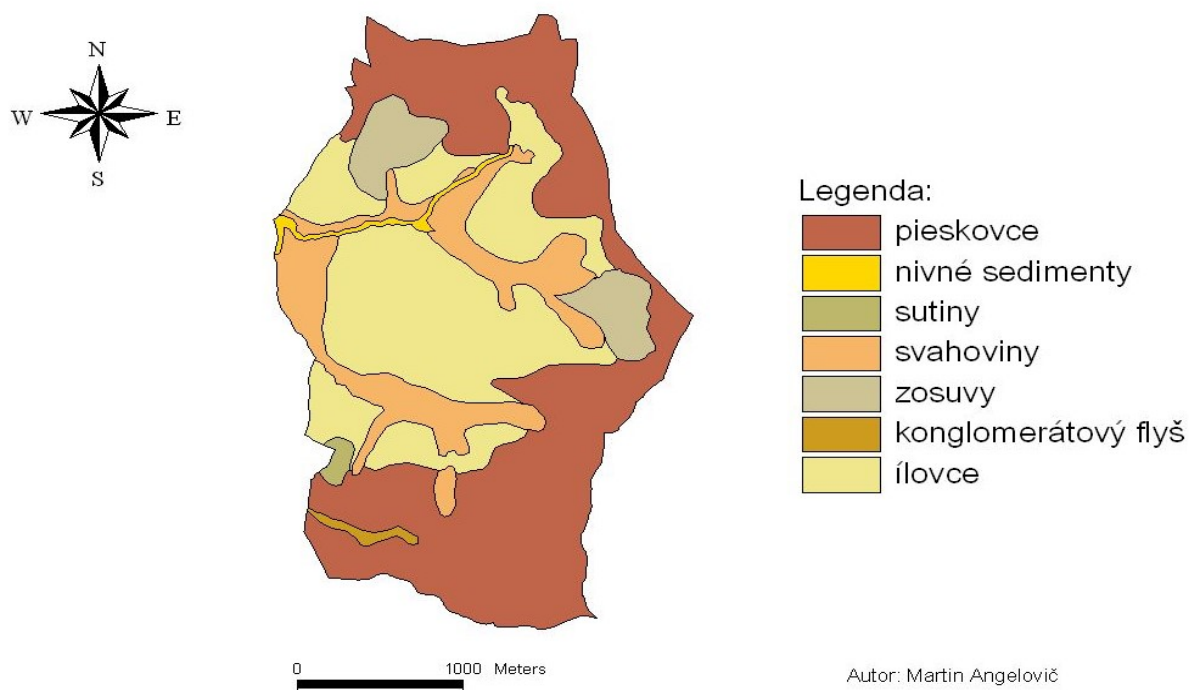
Na pohorie Bachureň sa viaže inverzný reliéf, Šarišská vrchovina predstavuje v porovnaní s Bachurnou výraznú zníženinu, ktorej reliéf je budovaný jednotvárnymi flyšovými horninami. Väčšie výškové rozdiely a členitejší charakter Bachurne veľmi výrazne kontrastuje s charakterom Spišsko – šarišského medzihoria.

Významným reliéf tvoriacim činiteľom bola a vždy aj je voda. Rieky, v závislosti od geologického podkladu, erodovali rôzne široké doliny a výrazne ovplyvnili štruktúru a rozloženie sídel. V jarňách mesiacoch dochádza veľmi často k zosuvom pôd, ktoré sú dôsledkom dlhšie trvajúcich dažďov.

Základným typom reliéfu je na skúmanom území erózne denudačný reliéf. Skúmané územie je tvorené hornatinovým reliéfom, vrchovinným reliéfom v oblasti Bachurne a na východe reliéfom pedimentových podvrchových pahorkatín. V skúmanom území KÚ Vysoká sa vyskytujú pozitívne morfoštruktúry ako chraste a klinové chraste centrálne karpatských

pohorí. Z hľadiska morfológicko - orfometrických typov reliéfu sa územie Vysokej delí na stredne a silne členité vrchoviny.

Geologická mapa územia

Obr. 3 – Geologická mapa obce Vysoká

Zdroj: M. Angelovič, Dostupné online: <<https://www.obecvysoka.com/o-obci-vysoka.html#common-image--5-6296169>>

Hydrologické pomery

Celá dolina Vysockého potoka, teda aj celé skúmané územie, patrí do povodia rieky Torysy. Postavenie tejto rieky je nezanedbateľné, v minulosti mala rieka Torysa vplyv na formovanie sídel, komunikácií, ale aj hospodárskeho života obyvateľstva a to nielen v katastrálnom území obce, ale aj v celej hornotoryskej časti okresu Sabinov. Rieka Torysa patrí k povodiu rieky Hornád a k strednohorskej oblasti, pramení v Levočských vrchoch a vyznačuje sa nevyrovnanosťou, čo spôsobujú najmä klimatické pomery a málo priepustný flyšový podkladom. Najvyššiu vodnatosť má rieka v jarných mesiacoch počas topenia snehu a predovšetkým v apríli, kedy dosahuje najvyšší prietok. V letných mesiacoch hladina rieky

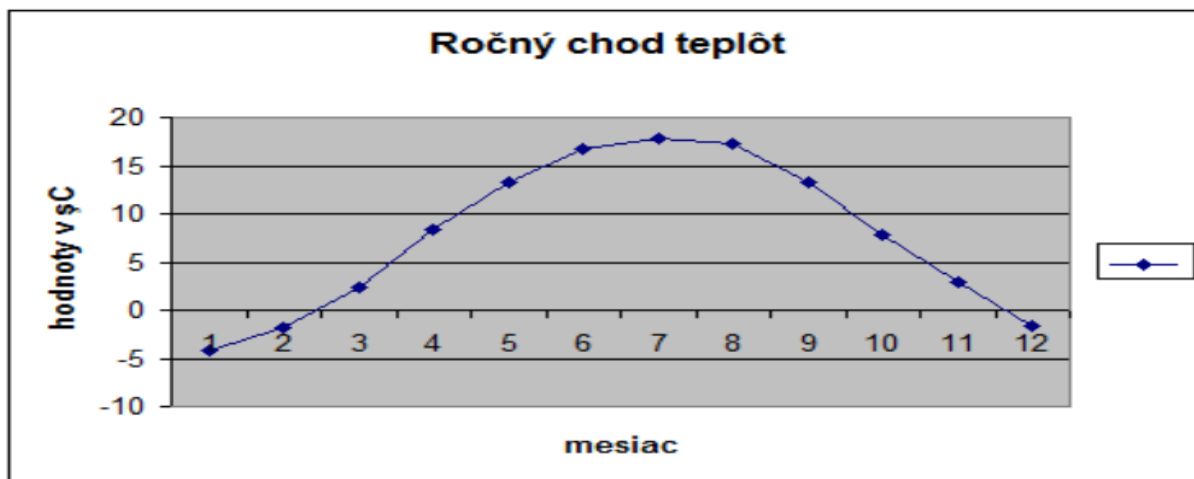
náhle stúpa a to najmä po silnejších búrkach, respektíve výdatnejších zrážkach. Vysocký potok je v každom ohľade na tom rovnako ako rieka Torysa.

Katastrálnym územím prechádzajú dva hlavné potoky a niekoľko menších tokov, ktoré odvodňujú KÚ. Vysocký potok preteká intravilánom obce a Lesný potok sa do neho vlieva na hranici katastrálneho územia Vysokej a Brezovičky. Vysocký potok pramení v katastri obce, konkrétne v časti, ktorá sa nazýva Slaná Voda. V intraviláne obce k sebe priberá dva pravobrežné prítoky. Celý potok je v intraviláne obce vyregulovaný. S reguláciou sa začalo už v 60. rokoch, avšak v súčasnosti je stav regulácie veľmi zlý. Počas veľkej povodne v roku 1998 bola regulácia potoka na mnohých miestach značne poškodená a doposiaľ došlo iba k menším úpravám, ktoré však nepomohli dostatočne. Lesný potok pramení v južnej časti katastra a preteká popod Adamovu horu. Tento potok pramení v časti zvanej Lazy a priberá dva pravobrežné a jeden ľavobrežný prítok. Potok tvorí sčasti hranicu katastrálneho územia.

Klimatické pomery

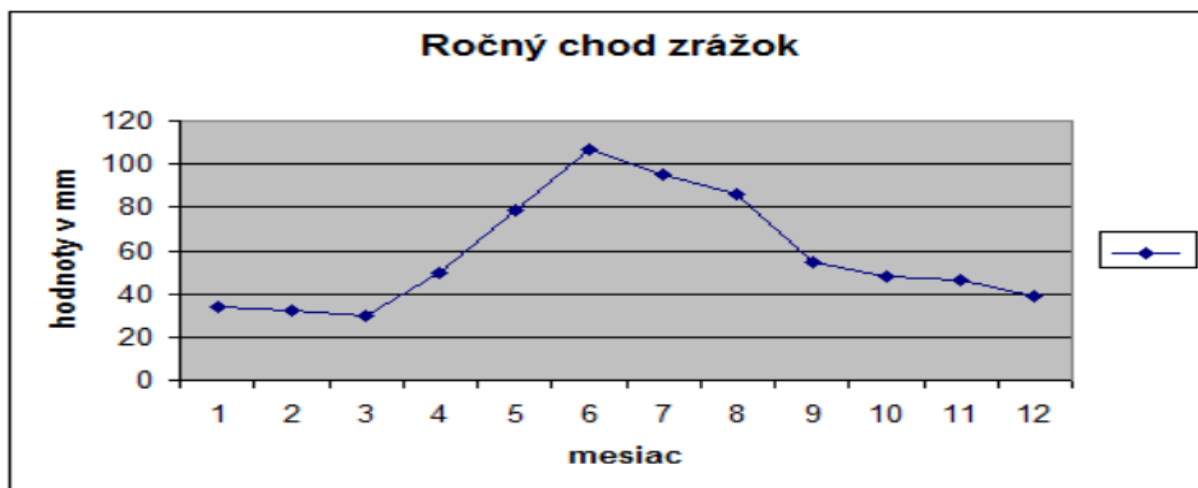
Hornotorysie okresu Sabinov a teda aj skúmané územie obce Vysoká sa nachádza na rozhraní dvoch klimatických oblastí – mierne teplej a chladnej.

Chladná klimatická oblasť je rozšírená predovšetkým vo vyšších nadmorských výškach Bachurne, teda vo vyšších polohách katastrálneho územia obce Vysoká. Mierne teplá klimatická oblasť je takmer identicky rozšírená s hranicami Spišsko-šarišského medzihoria. Priemerné júlové teploty dosahujú približne 16 – 17 °C v mierne teplej oblasti a vo vyšších nadmorských výškach chladnej oblasti zas 13,5 – 16 °C. Priemerné januárové teploty klesajú v mierne teplej klimatickej oblasti na –3,5 až –5 °C a v chladnej klimatickej oblasti na –5 až –6 °C. Územie obce leží v dažďovom tieni Vysokých Tatier, čo spôsobuje, že má daná oblasť menej zrážok než by na svoju nadmorskú výšku mala mať. Ročný úhrn zrážok dosahuje v danej oblasti len 600 – 800 mm, no so vzrastajúcou výškou sa ich úhrn zvyšuje, v najvyšších polohách dosahuje ročný úhrn zrážok aj 1000 mm.

Obr. 4 – Ročný chod teplôt v obci Vysoká

Zdroj: M. Angelovič, Dostupné aj online: <<https://www.obecvysoka.com/o-obci-vysoka.html#common-image--3-6296147>>

Obr. 5 – Ročný chod zrážok v obci Vysoká

Zdroj: M. Angelovič, Dostupné aj online:

<<https://www.obecvysoka.com/o-obci-vysoka.html#common-image--2-6296149>>

Pôdne pomery

Na pôdotvornom substráte centrálneho karpatského flyšu danej oblasti je plošne najviac zastúpená kambizem a pozdĺž tokov fluvizem, ktorá sa viaže na kvartétne nivné sedimenty.

Plošne je najviac zastúpená kambizem nasýtená viažuca sa na menej odolné ílové horniny a pieskovce na stredne ťažkom substráte s hĺbkou do 60 cm. Aj napriek tomu, že kambizeme sa z hľadiska poľnohospodárskej úrodnosti považujú za menej žirné pôdy, nakoľko sa nachádzajú na zvetralinách pevných hornín a obsahujú v celom profile kamene a štrk, bola kambizem pod vplyvom ľudskej činnosti premenená na kambizem kultizemnú hlavne v oblastiach sídel a využíva sa predovšetkým na poľnohospodárske účely. Pozdĺž horských prítokov rieky Torysy a na ťažších ílovitých horninách je rozšírená kambizem pseudoglejová. Azonálne sa na pieskovcoch a flyšových bridliciach s vyšším obsahom karbonátov nachádza na území katastra obce Vysoká rendzina. Táto pôda je menej úrodná ako kambizem, avšak vyhovuje podmienkam lesného hospodárstva.

Využitie pôdy

Súčasnú využitie zeme v katastri obce Vysoká súvisí s nadmorskou výškou a úrodnosťou pôdy, podľa Atlasu SSR je Vysoká zaradená do poľnohospodárskej jačmennej oblasti.

Pôdu buď využívajú obyvatelia obce, predovšetkým súkromne hospodáriaci roľníci, alebo je v správe Agronovy Brezovica, ktorá vlastníkom pozemkov vypláca ročnú rentu. V súčasnosti sa väčšina extravilánu obce využíva ako pasienky pre potreby Agronovy.

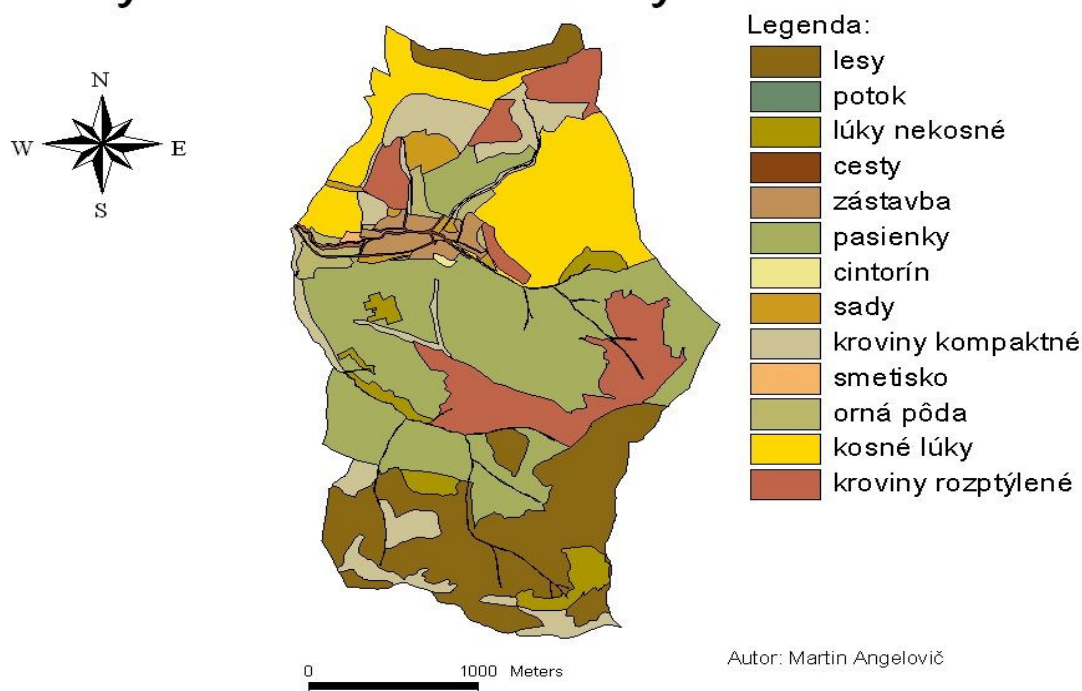
SPOLU	orná pôda	záhrady, sady	lesy, lúky, pasienky	intervilán obce	smetisko	cesty a potok	ostatné
686,2620	370	10,58	281	20,6	1,1	1,08	1,9

Pozn: Údaje sú uvedené v HA

Tabuľka č. 1 – využitie pôdy katastra obce Vysoká

Zdroj: <https://www.obecvysoka.com/o-obci-vysoka.html#m_450280>

Využitie zeme KÚ Vysoká

Obr. 6 – Využitie zeme KÚ Vysoká

Zdroj: M. Angelovič, Dostupné online: <<https://www.obecvysoka.com/o-obci-vysoka.html#common-image--4-6296171>>

Rastlinstvo a živočíšstvo

V katastrálnom území obce sa nachádzajú prevažne ihličnaté a zmiešané lesy. Pôvodná skladba bola značne narušená činnosťou človeka a v súčasnosti je väčšia časť územia katastra odlesnená.

Územie obce patrí do oblasti smrekových lesov. Najčastejšie sa vyskytujú stromami sú smrek opadavý, jedľa biela a z listnatých najmä buk či javor horský. Pozdĺž potokov, respektíve v najnižších polohách sa nachádza vrbka krehká. V bylinnom podkroví sa nachádzajú rôzne druhy zubačiek, skoro na jar snežienka jarná, kyslička obyčajná, a smlz chlpkavý. Vo vyšších polohách je zastúpená čučoriedka obyčajná.

Svahy pohorí, ktoré sa v minulosti poľnohospodársky využívali, sú dnes zarastené trnkou obyčajnou, ružou šíповou či lieskou obyčajnou.

Živočíšstvo územia Vysokej je rozdelené do biotopov. V blízkom okolí obce, teda jej intraviláne i extraviláne môžeme rozlíšiť biotopy lesa, lúk a pasienkov, brehov vôd a vodné biotopy.

Charakteristickými druhmi ihličnatých lesov sú mlok karpatský, zmija obyčajná, tetrov obyčajný, hlucháň obyčajný, jariabok hôrny, pôtik kapcavý, d'ubník trojprstý, jariabok hôrny, tesár čierny, sýkorka chochlatá, králik zlato hlavý, kuna hôrna a rys ostrovid.

Drobné živočíšstvo biotopu ihličnatých lesov je veľmi pestré. Pôda lesov predstavuje životné prostredie najmä pre prvoky, mäkkýše, mnohonôžky, stonožky, pavúky, kosce a hmyz. Zo slimákov tu žije napríklad slizniak čiernosivý, mnohonôžky sú zastúpené mnohonôžkou chlpatou a mnohonôžkou hnedou, zo stonožiek je najrozšírenejším druhom stonožka chlpatá.

Na ihličnatých stromoch žije značné množstvo rozličných druhov hmyzu ako strapka smrekovcová, kobylka smreková, pavoš pestrá, bohato zastúpenými sú aj motýle (denné aj nočné), mravce, rôzne druhy bystrušiek, kliešť obyčajný, viacero druhov múch, chrobák pestrec, fúzač pralesový, fúzač smrekový. Významným druhom chrobákov žijúcich na ihličnatých stromoch patria aj chrústy. Najčastejšie sa vyskytuje chrúst obyčajný.

Zo stavovcov sa v tomto biotope vyskytujú salamandra škvrnitá, mlok obyčajný, ropucha obyčajná, skokan štíhly a hnedý, rosnička zelená, slepúch lámavý, zmija obyčajná, kačica divá, kukučka obyčajná, d'ateľ veľký, vrana obyčajná, havran čierny, sýkorka veľká a belasá, drozd čierny, slávik obyčajný, škovránok stromový, jež obyčajný, krt obyčajný, vlk obyčajný, líška obyčajná, kuna hôrna, tchor obyčajný, jazvec obyčajný, mačka divá, rys ostrovid, sviňa divá, jeleň obyčajný, srnec obyčajný a iné.

V riekach sa vyskytujú pstruh potočný a dúhový, mrena obyčajná, hlavátka veľká a iné. V zime sa v biotope lesa objavuje aj vlk obyčajný.

Demografia

Obec Vysoká patrí v okrese Sabinov demografiou medzi najmenšie obce.

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Počet obyvateľov	127	123	121	119	123

Tabuľka č. 2 – Počet obyvateľov obce Vysoká

Online zdroj: <<https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html?obec=SK0418525421>>

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Ženy	63	62	61	61	64
Muži	64	61	60	58	59

Tabuľka č. 3 – Obyvateľstvo podľa pohlavia

Online zdroj: <<https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html?obec=SK0418525421>>

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Predproduktívny vek (0 – 14 rokov)	11,81%	11,38%	12,40%	11,76%	14,63%
Produktívny vek (15 – 64 rokov)	65,35%	65,85%	65,29%	62,18%	60,98%
Poproduktívny vek (65 rokov a viac)	22,83%	22,76%	22,31%	26,05%	24,39%

Tabuľka č. 4 – Ekonomická aktivita obyvateľstva obce Vysoká

Online zdroj: <<https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html?obec=SK0418525421>>

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Celkový prírastok obyvateľstva	-2	-4	-2	-2	+2
Migračné saldo	-1	-1	-1	-1	+3
Prirodzený prírastok obyvateľstva	-1	-3	-1	-1	-1

Tabuľka č. 5 – Vývoj prírastkov obyvateľstva obce Vysoká

Online zdroj: <<https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html?obec=SK0418525421>>

VÝBER UKAZOVATEĽOV	STAV V OBCI
cestná sieť	len cesty III. triedy
železničná sieť (<i>vlakové spoje, železničná stanica, železničná zastávka</i>)	nie (<i>najbližšia železničná stanica sa nachádza v meste Lipany</i>)
autobusové spojenie	áno
plyn	nie (<i>obec nie je plynofikovaná</i>)
spôsoby vykurovania	tuhé palivá, elektrická energia
kanalizácia	áno
čistička odpadových vôd	nie
verejný vodovod	áno
komunálny odpad	áno
zneškodňovaný komunálny odpad	áno
separovanie odpadu	áno
vedenie elektrickej energie	áno (<i>vzdušné aj káblové</i>)
telefónny rozvod	áno
rozhlas	áno
káblová televízia	nie
internet	áno
kultúrny dom	áno
kostol	áno (<i>rímskokatolícky kostol sv. Alžbety Uhorskej</i>)
kaplnka	áno (2)
farský úrad	nie
kaštieľ	nie
knižnica	áno
kluby (<i>dôchodcov, mládeže a pod.</i>)	nie
kultúrne inštitúcie (<i>múzeum, galéria, a pod.</i>)	nie
školské zariadenia	nie (<i>najbližšia MŠ sa nachádza vo vedľajšej obci Brezovička, najbližšia ZŠ v obci Brezovica a najbližšie stredné školy zas v meste Lipany</i>)
predajňa potravinárskeho tovaru	áno

zdravotné stredisko	nie (v obci sa služby spojené so zdravotnou starostlivosťou nenachádzajú, dostupné sú až v najbližších obciach alebo v mestách Lipany, Sabinov alebo Prešov)
pošta	nie
chránené územia	nie
archeologické náleziská	nie
pamiatky a pamätné miesta	nie
zaujímavé miesta	prameň s liečivou vodou, ktorý sa nachádza v blízkosti jednej z kaplniek či mnoho turistických trás v blízkom okolí

Tabuľka č. 6 – Infraštruktúra obce Vysoká – občianska a technická vybavenosť obce

Zdroje: TASR, Dostupné aj online: <<https://www.teraz.sk/regiony/vysoka-razovita-obec-dostala-meno-po/131810-clanok.html>>; Štatistický úrad Slovenskej republiky, Mestská a obecná štatistika

SWOT ANALÝZA

SWOT analýza obce Vysoká je vytvorená na základe vyššie uvedených ukazovateľov so zreteľom na silné a slabé stránky obce a tiež na možné príležitosti či ohrozenia. V rámci vymenovaných bodov sme sledovali sociálnu oblasť, oblasť hospodárstva a environmentálnu oblasť.

SILNÉ STRÁNKY (S)	SLABÉ STRÁNKY (W)
- čisté prostredie, krásna príroda a množstvo zelene vôkol (dôvodom je nízka industrializácia) - prameň s liečivou vodou - veľké množstvo turistických trás v blízkom okolí – <i>Bachureň</i>,	- nevysporiadané pozemkové vlastníctvo - absencia železničnej dopravy - nedostatočné množstvo autobusových spojov (predovšetkým počas víkendov či sviatkov)

<i>Levočské vrchy, Strieborná hora, Lačnovský kaňon a pod.</i> - potenciál pre rozvoj aktívneho vidieckeho cestovného ruchu a agroturizmu - zachovaný a udržiavaný kostol sv. <i>Alžbety Uhorskej</i> - zachované a udržiavané kaplnky – <i>Mena panny Márie a sv. Jána Nepomuckého</i> - prírodný, kultúrny a historický potenciál - existencia kultúrneho domu - existencia potravín (<i>možnosť kúpy základných potrieb</i>) - prítomnosť kanalizácie a verejného vodovodu - vidiecky charakter osídlenia - nízka hlučnosť a prašnosť - telefónny rozvod, rozhlas a internet	- slabá informovanosť a povedomie o separovaní odpadu - nízka dostupnosť inovatívnych služieb v oblasti vidieckeho cestovného ruchu - nízky prírastok obyvateľstva (<i>rokom počet obyvateľov stále ubúda</i>) - nedostatok pracovných príležitostí v obci, ale i v blízkom okolí - chýbajúce školské zariadenia (<i>minimálne MŠ a 1. stupeň ZŠ</i>) - absencia športových a hracích plôch - poškodené povrchy miestnych komunikácií, ktoré sú v nevyhovujúcom stave - nedostatok finančných prostriedkov na zveľaďovanie obecného majetku a priestranstva v obci - nízka motivácia k zakladaniu a prevádzkovaní nejakých menších podnikov - absencia nájomných bytov
PRÍLEŽITOSTI (O)	OHROZENIA (T)
- možnosti pre chov zvierat (aj netradičných) - rozšírenie, zintenzívnenie a efektívne využívanie chovu domestikovaných zvierat - intenzívnejšie udržiavanie zanedbávanej pôdy - zveľaďovanie plôch v blízkosti obce i pamiatok v obci, ktoré by dosiahli	- rokom stále väčší úbytok obyvateľstva a odchod mladých ľudí za prácou (<i>motivácia ostať na vidieku je z pohľadu mladých ľudí veľmi nízka</i>) - stále sa zvyšujúca nezamestnanosť - legislatíva, ktorá nepodporuje obce, ktoré majú menej ako 1000 obyvateľov

vyšší záujem zo strany potencionálnych návštevníkov obce - potenciál rozvoja v oblasti cestovného ruchu – rozvoj turistiky a s tým spojený rozvoj ľudských zdrojov (zriadenie ubytovacích zariadení a služieb) - rozšírenie existujúcich a vybudovanie nových náučných chodníkov, turistických trás či cyklotrás - vybudovanie plynovodu do obce - možnosti vybudovania nových technologických mechanizmov pre získavanie energie z rôznych alternatívnych zdrojov (<i>veterná elektrárňa a pod.</i>) - vyššia aktivita obce a jej zapojenie do rôznych regionálnych činností investičného i neinvestičného charakteru - možnosť obce zapojiť sa do programov štrukturálnej a kohéznej pomoci EÚ a SR - relatívna blízkosť viacerých miest (<i>Sabinov, Prešov, Levoča a pod.</i>)	- nevyhovujúca geografická poloha obce a obmedzenia s tým spojené - ohrozenie súvisiace s poveternostnými vplyvmi (<i>povodne, silné snehové zrážky, zosuvy pôdy, sucha a pod.</i>) - nedostatok financií na zabezpečenie bezproblémového fungovania obce a jeho zveľadenie - absencia vzdelávacích inštitúcií
---	---

Tabuľka č. 7 – SWOT analýza

Analýza vonkajšieho prostredia

V tejto časti sa zameriavame na hlavné faktory vonkajšieho prostredia, ktoré priamo alebo nepriamo ovplyvňujú rozvoj obce Vysoká. Prešovský samosprávny kraj je vidiecky, pomaly rastúci, viac stagnujúci, s dlhodobou nadpriemernou mierou nezamestnanosti, nízkym stupňom pripravenosti na inovácie, priemerne atraktívny a nízko konkurencieschopný región SR mimo centra rozvojových aktivít EÚ a s možnosťou cezhraničnej spolupráce s Poľskou republikou.

PHRSR obce Vysoká je podsúčasťou sústavy základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja v Slovenskej republike. Táto sústava je členená na strategické a programové dokumenty vypracovávané na úrovni štátu, sektorov, samosprávnych krajov, regiónov a obcí a programové dokumenty Európskej únie (pre využitie zdrojov zo štrukturálnych fondov).

Vonkajšie prostredie z pohľadu obce je formované na troch úrovniach:

1. európska legislatíva a stratégie;
2. štátna legislatíva a opatrenia vlády SR a
3. regionálne stratégie na úrovni vyššieho územného celku.

Východiskové podklady: Podpora regionálneho rozvoja sa uskutočňuje v súlade s programovaním na základe:

1. miestnej úrovne

- program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
- VZN obce o poskytovaní sociálnych služieb na území obce,
- viacročný rozpočet;

2. národnej úrovne prostredníctvom dokumentov

- Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2022 – 2028 (ďalej aj „PD SR“) je základný strategický dokument s celoštátnym dosahom, ktorý vypracovala Slovenská republika (ďalej len „SR“) za účasti partnerov a ktorým sa stanoví stratégia, priority a opatrenia pre účinné a efektívne využívanie prostriedkov z fondov politiky súdržnosti Európskej únie (ďalej len „EÚ“) na programové obdobie 2021 – 2027. PD SR uzatvorí Slovenská republika s Európskou komisiou (ďalej aj „EK“), táto dohoda je pri písaní tohto PHRSR v štádiu návrhu.
- Národný program reforiem Slovenskej republiky (2018, 2019, 2020);

- Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024;
- Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 (2017);
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 – v znení KURS 2011 – zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001;
- Národný infraštruktúrny plán Slovenskej republiky na roky 2018 – 2030, (2017);
- Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (Envirostratégia 2030);
- Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030 (2016);
- Akčný plán rozvoja elektromobility v Slovenskej republike (2019);
- Národná stratégia cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike (2015);
- Stratégia rozvoja cestovného ruchu do roku 2020 (2013);
- Aktualizovaná národná stratégia ochrany biodiverzity do roku 2020 (2014);
- Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy – aktualizácia (2018);
- Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja (2001);
- Koncepcia ochrany prírody a krajiny do roku 2030 (2019);
- Koncepcia implementácie Agendy 2030 v medzinárodnom prostredí (2017);
- Aktualizácia Národného programu podpory zdravia v Slovenskej republike (2014);
- Koncepcia Štátnej politiky zdravia Slovenskej republiky (2008);
- Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky V. (2019);
- Strategický rámec v oblasti starostlivosti o zdravie pre roky 2014 až 2030 (2013);
- Integrovaný národný energetický a klimatický plán na roky 2021 – 2030;
- Dokumenty/stratégie/plány SR vzťahujúce sa k plneniu jednotlivých kritérií základných podmienok;

3. nadnárodnej úrovne

K programovým dokumentom Európskej únie pre využitie štrukturálnych fondov patria:

- Zmluva o fungovaní Európskej únie;
- Rámcový dohovor OSN o zmene klímy (1994);
- Kjótsky protokol k Rámcovému dohovoru OSN o zmene o zmene klímy (1997);
- Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj;
- Ciele politiky EÚ v programovom období 2021 – 2027;
- Rámcový dohovor o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát (2003);
- Stratégia EÚ pre Dunajský región;

- Revízia Akčného plánu Stratégie EÚ pre dunajský región (júl 2019);
- BIELA KNIHA: Plán jednotného európskeho dopravného priestoru – vytvorenie konkurencieschopného dopravného systému účinne využívajúceho zdroj, COM(2011) 144 v konečnom znení;
- Európska zelená dohoda (European Green Deal) publikovaná v decembri 2019, ktorá stanovuje plán opatrení s cieľom prechodu na plne klimaticky neutrálne hospodárstvo EÚ;
- Európa 2020 Stratégia pre inteligentný a udržateľný rast podporujúci začlenenie;
- COM(2010) 2020 v konečnom znení;
- Európska stratégia pre nízkoemisnú mobilitu (COM(2016) 501 z 20. 7. 2016);
- Plán prechodu na konkurencieschopné nízkouhlíkové hospodárstvo do roku 2050;
- COM(2011) 112 v konečnom znení;
- Energetický plán do roku 2050 COM(2011) 885 v konečnom znení;
- Nástroj na prepájanie Európy v oblasti dekarbonizácie hospodárstva a podpory využívania čistej energie;
- Horizont Európa (2021 – 2027);
- LIFE (oblasť ochrany biodiverzity, prechodu na obehové hospodárstvo, adaptácie na zmenu klímy a podpory obnoviteľných zdrojov energie);
- Erasmus (oblasť rozvoja vzdelávania a odbornej prípravy zameraného na inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie);
- Program pre sociálnu zmenu a inovácie v oblasti zamestnanosti a sociálneho začleňovania;
- Európsky pilier sociálnych práv (2017);

Jednotlivé strategické dokumenty sú vypracovávané vo vzájomnej nadväznosti a postupnosti.

Európska komisia zverejnila v máji 2018 návrh viacročného finančného rámca EÚ na roky 2022 – 2028 a návrh legislatívneho balíka pre politiku súdržnosti EÚ na programové obdobie 2021 – 2027. Politika súdržnosti EÚ má aj naďalej podporovať svoje dva hlavné ciele, ktorými sú:

- Investovanie do rastu a zamestnanosti
- Európska územná spolupráca.

Pre programové obdobie 2021 – 2027 sa stanovilo päť osobitných cieľov politiky súdržnosti EÚ: 1. Inteligentnejšia Európa

2. Ekologickejšia, nízko uhlíková Európa

3. Prepojenejšia Európa

4. Sociálnejšia Európa

5. Európa bližšie k občanom.

Z regionálnych stratégií je potrebné vychádzať z priorít, cieľov a opatrení definovaných v strategickej časti Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja na obdobie 2014 – 2020, v súčasnosti pripravovaného Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja 2021+, ktorého súčasťou bude aj a Integrovaná územná stratégia rozvoja Prešovského samosprávneho kraja (IUS PSK).

Strategická časť

Cieľom PHRSR je sformulovať takú predstavu o smerovaní obce, ktorá vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy jej občanov a je v súlade so strategickými cieľmi a prioritami štátu, vyššieho územného celku, záujmami ochrany historického a kultúrneho dedičstva. PHRSR je otvorený dokument, ktorý by sa mal pravidelne písomne dopĺňať a aktualizovať, podľa vopred stanovených pravidiel, potrieb obyvateľov obce, jeho návštevníkov a potenciálnych investorov, s cieľom v maximálnej možnej miere zvýšiť životnú úroveň obyvateľov obce a uspokojiť ich potreby a požiadavky.

Stratégia obce je vypracovaná v súlade s návrhom Partnerskej dohody na roky 2021 – 2027.

Strategické a špecifické ciele PHRSR obce Vysoká konkrétne naplňajú hlavný cieľ, ktorým je prostredníctvom jednotlivých opatrení zvýšiť vybavenosť územia zariadeniami občianskej infraštruktúry s ohľadom na zabezpečenie ich dostupnosti a kvality poskytovaných služieb, tvorba strategických, politických, infraštruktúrnych podmienok, ktoré podporia úspešnosť a efektívnosť investícií malých a stredných podnikateľov a zvýšia konkurenčnú schopnosť obce.

PHRSR obce Vysoká je základným nástrojom obce, ktorý určuje smer jej napredovania, pre plnenie strednodobých a dlhodobých cieľov, ktoré umožnia vytvárať spoločný produkt, poskytujúci kvalitné podmienky pre život všetkých jej občanov a návštevníkov pri rešpektovaní udržateľného rozvoja územia. Tento strategický dokument posilní regionálny rozvoj tým, že stanoví postupy podporujúce miestne iniciatívy. Zároveň pomôže zvýšiť absorpčnú kapacitu regiónu pomocou podpory aktivít regionálnych a lokálnych rozvojových organizácií a podporou prípravy strategicky významných projektov.

Vízia obce VYSOKÁ

OBEC VYSOKÁ = Atraktívne vidiecke miesto pre život občanov a návštevníkov s čistým životným prostredím
--

Programová časť

Zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie PHRSR obce Vysoká.

Strategický cieľ: „Vytvoriť atraktívne vidiecke miesto prostredníctvom zlepšenia postavenia a vybavenosti obce Vysoká a zvýšením jej potenciálu vo všetkých oblastiach spoločenského i kultúrneho života.”

Priorita 1 – Hospodárska oblasť

Strategický cieľ: *1. Skvalitnenie služieb obyvateľom obce*

Opatrenie 1.1: Zabezpečiť dostavbu a rekonštrukciu základnej infraštruktúry v obci

Opatrenie 1.2: Zníženie energetickej náročnosti a modernizácia verejných budov

Opatrenie 1.3: Zabezpečiť rekonštrukciu verejného osvetlenia v obci v závislosti od možností financovania výstavby zo zdrojov štátneho rozpočtu

Opatrenie 1.4: Zabezpečiť realizáciu ihriska v závislosti od možností financovania zo zdrojov štátneho rozpočtu a fondov EÚ.

Opatrenie 1.5: Zabezpečiť zriadenie nových zariadení športovo -relaxačného charakteru, vrátane cyklotrás a turistických chodníkov

Opatrenie 1.6: Vyvíjať aktivity podporujúce postavenie obce v regióne v zmysle stanov mikroregionálnych združení, ktorých je obec členom

Opatrenie 1.7: Zabezpečiť propagáciu a informovanosť pre občanov a návštevníkov obce najmä prostredníctvom aktualizovanej webovej stránky obce

Opatrenie 1.8: Vysporiadanie nevyužívaných/schátraných pozemkov a budov v obci na rekreačné a chatové účely

Priorita 2 – Sociálna oblasť

Strategický cieľ: *2. Starostlivosť o občanov a zvýšenie kvality života v obci*

Opatrenie 2.1: Zabezpečiť participáciu obce na zabezpečení starostlivosti o občanov v dôchodkovom veku v zmysle požiadaviek platnej legislatívy.

Opatrenie 2.2: Zabezpečiť aktivizáciu nezamestnaných a sociálne odkázaných občanov prostredníctvom aktivačných prác, resp. iných nástrojov aktívnej politiky trhu

Opatrenie 2.3: Zabezpečiť zvýšenie participácie občanov na obecných a voľnočasových aktivitách (verejné akcie , požiarna a civilná ochrana , kultúrne, spoločenské a športové podujatia

Opatrenie 2.4: Zabezpečiť kontinuálny rozvoj knižného fondu a informačných zdrojov v obci v rámci kultúrneho domu

Opatrenie 2.5: Vytvorenie miestnosti na kultúrno-spoločenské účely a zároveň v prípade neočakávaných vírusových a iných infekčných chorôb slúžiacej na ochranu života a zdravia obyvateľov obce (miestnosť na testovanie, očkovanie a pod.)

Priorita 3 – Ochrana a tvorba životného prostredia

Strategický cieľ: *3 Starostlivosť o krajinu, trvalo udržateľné využívanie krajinného a prírodného potenciálu*

Opatrenie 3.1: Zabezpečiť rekonštrukciu /opravu regulácie potoka v závislosti od možností financovania rekonštrukcie/výstavby zo zdrojov štátneho rozpočtu a fondov EÚ

Opatrenie 3.2: Zvýšiť estetický a environmentálny potenciál obce (výsadbou verejnej zelene a vytváraním parkových plôch)

Opatrenie 3.3: Zrevitalizovať ovocnú škôlku nachádzajúcu sa v obci a tým využiť potenciál tohto sadu

Opatrenie 3.4: Pomoc občanom s predajom nehnuteľností a prekvalifikácia týchto nehnuteľností na chatárske objekty

Opatrenie 3.5: Zvýšenie miery separovania a zhodnocovanie odpadov

Strategický cieľ 1: Skvalitnenie služieb obyvateľom obce

Opatrenie 1.1	Zabezpečiť majetkové vysporiadanie, rekonštrukciu a dobudovanie miestnych komunikácií /chodníky a cesty/, v závislosti od potrieb a finančných možností obce zároveň v synergii s financovaním zo zdrojov EÚ a štátneho rozpočtu.
Subjekt zodpovedný za realizáciu opatrenia:	obec
Participujúce subjekty:	externé subjekty
Časový plán:	2022 – 2028
Finančné zabezpečenie:	fondy EÚ, plán obnovy SR, granty na národnej a regionálnej úrovni, vlastné zdroje
Monitorovanie:	1 x ročne

Tabuľka č. 8 – Opatrenie 1.1

Opatrenie 1.2	Zníženie energetickej náročnosti a modernizácia verejných budov.
Subjekt zodpovedný za realizáciu opatrenia:	obec
Participujúce subjekty:	externé subjekty, orgány štátnej správy
Časový plán:	2022 – 2028
Finančné zabezpečenie:	fondy EÚ, plán obnovy SR, granty na národnej a regionálnej úrovni, vlastné zdroje
Monitorovanie:	1 x ročne

Tabuľka č. 9 – Opatrenie 1.2

Opatrenie 1.3	Zabezpečiť rekonštrukciu verejného osvetlenia v obci v závislosti od možností financovania výstavby zo zdrojov štátneho rozpočtu.
Subjekt zodpovedný za realizáciu opatrenia:	obec
Participujúce subjekty:	externé subjekty, orgány štátnej správy
Časový plán:	2022 – 2028
Finančné zabezpečenie:	fondy EÚ, plán obnovy SR, granty na národnej a regionálnej úrovni, vlastné zdroje
Monitorovanie:	1 x ročne

Tabuľka č. 10 – Opatrenie 1.3

Opatrenie 1.4	Zabezpečiť realizáciu ihriska v závislosti od možností financovania zo zdrojov štátneho rozpočtu a fondov EÚ.
Subjekt zodpovedný za realizáciu opatrenia:	obec
Participujúce subjekty:	externé subjekty, orgány štátnej správy
Časový plán:	2022 – 2028
Finančné zabezpečenie:	fondy EÚ, plán obnovy SR, granty na národnej a regionálnej úrovni, vlastné zdroje
Monitorovanie:	1 x ročne

Tabuľka č. 11 – Opatrenie 1.4

Opatrenie 1.5	Zabezpečiť zriadenie nových zariadení športovo – relaxačného charakteru, vrátane cyklotrás a turistických chodníkov.
Subjekt zodpovedný za realizáciu opatrenia:	obec
Participujúce subjekty:	obyvatelia obce, externé subjekty
Časový plán:	2022 – 2028
Finančné zabezpečenie:	fondy EÚ, plán obnovy SR, granty na národnej a regionálnej úrovni, vlastné zdroje
Monitorovanie:	1 x ročne

Tabuľka č. 12 – Opatrenie 1.5

Opatrenie 1.6	Vyvíjať aktivity podporujúce postavenie obce v regióne v zmysle stanov mikroregionálnych združení, ktorých je obec členom.
Subjekt zodpovedný za realizáciu opatrenia:	obec
Participujúce subjekty:	mikroregionálne združenia
Časový plán:	2022 – 2028
Finančné zabezpečenie:	vlastné zdroje, fondy EÚ, dotácie
Monitorovanie:	1 x ročne

Tabuľka č. 13 – Opatrenie 1.6

Opatrenie 1.7	Zabezpečiť propagáciu a informovanosť pre občanov a návštevníkov obce najmä prostredníctvom aktualizovanej webovej stránky obce.
Subjekt zodpovedný za realizáciu opatrenia:	obec
Participujúce subjekty:	mikroregionálne združenia
Časový plán:	2022 – 2028
Finančné zabezpečenie:	vlastné zdroje, fondy EÚ
Monitorovanie:	1 x ročne

Tabuľka č. 14 – Opatrenie 1.7

Opatrenie 1.8	Vysporiadanie nevyužívaných/schátraných pozemkov a budov v obci na rekreačné a chatové účely.
Subjekt zodpovedný za realizáciu opatrenia:	obec
Participujúce subjekty:	obec a vlastníci pozemkov a budov
Časový plán:	2022 – 2028
Finančné zabezpečenie:	vlastné zdroje, fondy EÚ
Monitorovanie:	1 x ročne

Tabuľka č. 15 – Opatrenie 1.8

Strategický cieľ: 2. Starostlivosť o občanov a zvýšenie kvality života v obci

Opatrenie 2.1	Zabezpečiť participáciu obce na zabezpečení starostlivosti o občanov v dôchodkovom veku v zmysle požiadaviek platnej legislatívy.
Subjekt zodpovedný za realizáciu opatrenia:	obec
Participujúce subjekty:	externé subjekty, orgány štátnej správy, mikroregionálne združenia
Časový plán:	2022 – 2028
Finančné zabezpečenie:	fondy EÚ, plán obnovy SR, granty na národnej a regionálnej úrovni, vlastné zdroje
Monitorovanie:	1 x ročne

Tabuľka č. 16 – Opatrenie 2.1

Opatrenie 2.2	Zabezpečiť aktivizáciu nezamestnaných a sociálne odkázaných občanov prostredníctvom aktivačných prác, resp. iných nástrojov aktívnej politiky trhu.
Subjekt zodpovedný za realizáciu opatrenia:	obec
Participujúce subjekty:	externé subjekty, orgány štátnej správy, mikroregionálne združenia
Časový plán:	2022 – 2028
Finančné zabezpečenie:	fondy EÚ, plán obnovy SR, granty na národnej a regionálnej úrovni, vlastné zdroje

Monitorovanie:	1 x ročne
----------------	-----------

Tabuľka č. 17 – Opatrenie 2.2

Opatrenie 2.3	Zabezpečiť zvýšenie participácie občanov na obecných a voľnočasových aktivitách (verejné akcie , požiarna a civilná ochrana , kultúrne, spoločenské a športové podujatia).
Subjekt zodpovedný za realizáciu opatrenia:	obec
Participujúce subjekty:	externé subjekty, obyvatelia obce
Časový plán:	2022 – 2028
Finančné zabezpečenie:	vlastné zdroje, granty na národnej a regionálnej úrovni
Monitorovanie:	1 x ročne

Tabuľka č. 18 – Opatrenie 2.3

Opatrenie 2.4	Zabezpečiť kontinuálny rozvoj knižného fondu a informačných zdrojov v obci v rámci kultúrneho domu.
Subjekt zodpovedný za realizáciu opatrenia:	obec
Participujúce subjekty:	externé subjekty, obyvatelia obce, podnikateľský sektor
Časový plán:	2022 – 2028
Finančné zabezpečenie:	vlastné zdroje, granty na národnej a regionálnej úrovni
Monitorovanie:	1 x ročne

Tabuľka č. 19 – Opatrenie 2.5

Opatrenie 2.5	Vytvorenie miestnosti na kultúrno-spoločenské účely a zároveň v prípade neočakávaných vírusových a iných infekčných chorôb slúžiacej na ochranu života a zdravia obyvateľov obce (miestnosť na testovanie, očkovanie a pod.)
Subjekt zodpovedný za realizáciu opatrenia:	obec
Participujúce subjekty:	externé subjekty, obyvatelia obce, podnikateľský sektor
Časový plán:	2022 – 2028
Finančné zabezpečenie:	vlastné zdroje, granty na národnej a regionálnej úrovni
Monitorovanie:	1 x ročne

Tabuľka č. 20 – Opatrenie 2.5

Strategický cieľ: 3. Starostlivosť o krajinu, trvalo udržateľné využívanie krajinného a prírodného potenciálu

Opatrenie 3.1	Zabezpečiť rekonštrukciu /opravu regulácie potoka v závislosti od možností financovania rekonštrukcie/výstavby zo zdrojov štátneho rozpočtu a fondov EÚ
Subjekt zodpovedný za realizáciu opatrenia:	obec
Participujúce subjekty:	externé subjekty, orgány štátnej správy
Časový plán:	2022 – 2028
Finančné zabezpečenie:	fondy EÚ, plán obnovy SR, granty na národnej a regionálnej úrovni, vlastné zdroje

Tabuľka č. 21 – Opatrenie 3.1

Opatrenie 3.2	Zvýšiť estetický a environmentálny potenciál obce (výsadbou verejnej zelene a vytváraním parkových plôch).
Subjekt zodpovedný za realizáciu opatrenia:	obec
Participujúce subjekty:	externé subjekty, orgány štátnej správy
Časový plán:	2022 – 2028
Finančné zabezpečenie:	fondy EÚ, plán obnovy SR, granty na národnej a regionálnej úrovni, vlastné zdroje
Monitorovanie:	1 x ročne

Tabuľka č. 22 – Opatrenie 3.2

Opatrenie 3.3	Zrevitalizovať ovocnú škôlku nachádzajúcu sa v obci a tým využiť potenciál tohto sadu.
Subjekt zodpovedný za realizáciu opatrenia:	obec
Participujúce subjekty:	externé subjekty, orgány štátnej správy, obyvatelia obce
Časový plán:	2022 – 2028
Finančné zabezpečenie:	fondy EÚ, plán obnovy SR, granty na národnej a regionálnej úrovni, vlastné zdroje
Monitorovanie:	1 x ročne

Tabuľka č. 23 – Opatrenie 3.3

Opatrenie 3.4	Pomoc občanom s predajom nehnuteľností a prekvalifikácia týchto nehnuteľností na chatárske objekty.
Subjekt zodpovedný za realizáciu opatrenia:	obec
Participujúce subjekty:	externé subjekty, obyvatelia obce
Časový plán:	2022 – 2028
Finančné zabezpečenie:	fondy EÚ, plán obnovy SR, granty na národnej a regionálnej úrovni, vlastné zdroje
Monitorovanie:	1 x ročne

Tabuľka č. 24 – Opatrenie 3.4

Opatrenie 3.5	Zvýšenie miery separovania a zhodnocovanie odpadov.
Subjekt zodpovedný za realizáciu opatrenia:	obec
Participujúce subjekty:	externé subjekty, obyvatelia obce
Časový plán:	2022 – 2028
Finančné zabezpečenie:	fondy EÚ, plán obnovy SR, granty na národnej a regionálnej úrovni, vlastné zdroje
Monitorovanie:	1 x ročne

Tabuľka č. 25 – Opatrenie 3.5

Ukazovatele pre hodnotenie PHRSR

Súčasťou programovej časti je aj stanovenie ukazovateľov pre hodnotenie PHRSR. Ukazovatele výsledkov a dopadov v PHRSR obce Vysoká sú spracované v nasledujúcej tabuľke. Ako informačný zdroj je uvedená obec a iné zdroje. **Výstupy projektu** predstavujú práce, služby a tovary, ktoré boli financované počas realizácie aktivít projektu vyjadrené z finančného a vecného hľadiska. **Výsledok projektu** predstavuje okamžitý efekt realizácie aktivít projektu (výstupy z aktivít), ktorý je k dispozícii pre cieľovú skupinu alebo predstavuje služby poskytnuté cieľovej skupine. **Dopad** vyjadruje dlhodobý efekt intervencie na danú prioritnú oblasť alebo cieľovú skupinu, ktorý je mimo priamej a výlučnej kontroly subjektu zodpovedajúceho za realizáciu projektu.

Ukazovatele výstupu sú obvykle priradené k jednotlivým projektom. Označujú hmatateľné produkty, bezprostredne dosiahnuté realizáciou jednej alebo viacerých aktivít, často vyjadrené v merateľných fyzických alebo peňažných jednotkách. Odrážajú skutočnosť, že niečo bolo vytvorené, vyprodukované, zriadené, zrealizované.

Ukazovatele výsledku vyjadrujú priamy hmatateľný efekt projektu na cieľové skupiny projektu bezprostredne po ukončení realizácie projektu a merajú bezprostredný následok, ktorý bol vyvolaný výstupom (preto je medzi výstupom a výsledkom logická väzba).

Ukazovatele dopadu vyjadrujú dlhodobý efekt intervencie na prioritnú skupinu či cieľovú skupinu, následky dosiahnutých výsledkov projektu, teda príspevok k riešeniu cieľov stanovených pre prioritnú oblasť či potrieb cieľovej skupiny a k odstraňovaniu prekážok rozvoja. Z tohto hľadiska preto nemusí byť strategický cieľ vyjadrený ukazovateľmi dopadu, ale môže byť vyjadrený aj vhodnými ukazovateľmi výsledku. Pre oblasť hodnotenia dopadov PHRSR obce boli ako východiskové hodnoty dopadových ukazovateľov stanovené dopadové ukazovatele výsledku na úrovni roku 2020.

Návrh zoznamu kľúčových ukazovateľov

Číslo opatrenia	Názov ukazovateľa	Merná jednotka	Zdroj	Východisková hodnota 2022	Cieľová hodnota 2028
1.1	Počet vysporiadaných pozemkov	počet	Obec		

1.1	Zrekonštruované a nové miestne komunikácie	m	Obec		
1.2	Zníženie energetickej náročnosti budov	počet	Obec		
1.3	Počet zrekonštruovaného verejného osvetlenia	počet	Obec		
1.4, 1.5	Počet zrekonštruovaných/zmodernizovaných športových zariadení/priestorov	počet	Obec		
1.5	Vybudované cyklotrasy vrátane turistických chodníkov	m	Obec		
1.6	Počet spoločných aktivít v rámci mikroregiónu	počet	Obec		
1.7	Náklady na osvetovú a informačnú činnosť	Eur	Obec		
1.7	Počet informovaných obyvateľov	počet	Obec		
2.1, 2.2	Počet aktivít zameraných na starostlivosť o občanov v dôchodkovom veku, nezamestnaných a sociálne odkázaných	počet	Obec		
2.3	Projekty zamerané na kultúrno-spoločenský život	počet	Obec		
3.1, 3.2, 3.3 a 3.4	Počet projektov zameraných na trvalo udržateľné využívanie krajinného a prírodného potenciálu	počet	Obec		
3.5	Množstvo vyseparovaného odpadu na obyvateľa	kg/obyv.	ŠÚ SR		

Realizačná časť a finančné zabezpečenie

Inštitucionálne zabezpečenie a organizačné zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

Realizácia PHRSR obce Vysoká na roky 2022 – 2028 je inštitucionálne a organizačne zabezpečená miestnou samosprávou prostredníctvom činnosti Obecného zastupiteľstva, starostkou obce, obecného úradu ako výkonného aparátu miestnej samosprávy a miestnymi aktivitami občanov obce, občianskych združení, podnikateľských subjektov pôsobiach na území obce.

Finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

Jednotlivé aktivity - projekty, schválené v rámci Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Vysoká na roky 2022 – 2028, budú financované najmä:

- z obecného rozpočtu, schváleného Obecným zastupiteľstvom vo Vysokej,
- z rozpočtu PSK, schváleného Zastupiteľstvom PSK,
- z rozpočtu Správcov technickej infraštruktúry po dohode s obcou Vysoká,
- z rozpočtu súkromných investorov po dohode s obcou Vysoká,
- zo zdrojov Európskej únie prostredníctvom štrukturálnych fondov a iných finančných mechanizmov;

Vzhľadom k tomu, že v súčasnosti t. j. roku 2022 sa ešte tvoria strategické dokumenty na národnej úrovni súvisiace so stanovením strategických priorít a smerovanie podpory z fondov EÚ, nie je možné presne určiť z akých konkrétnych zdrojov budú financované niektoré aktivity obce, ktoré si obec stanovila. Je preto potrebný pravidelný monitoring schválených strategických dokumentov na národnej a regionálnej úrovni a možnosti získania finančných prostriedkov na financovania priorít obce Vysoká do roku 2028.

Systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

Plnenie jednotlivých cieľov a opatrení Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Vysoká na roky 2022- 2028 bude pravidelne monitorované a vyhodnocované Obecným zastupiteľstvom minimálne 1 x ročne. Výstupom bude Správa o plnení Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, s návrhom príslušných zmien a doplnení vo väzbe na finančný rozpočet obce, ktorú prerokuje Obecné zastupiteľstvo.

Záver

PHRSR obce Vysoká 2022 – 2028 je strategický strednodobý dokument, ktorý určuje víziu rozvoja obce, prioritné rozvojové oblasti a spôsob ich napĺňania na základe analýzy hospodárskej situácie, sociálnej situácie, vybavenosti a obsluhy územia, environmentálnej situácie a situácie v oblasti kultúry na území obce. Tento dokument je základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života obce.

PHRSR obce Vysoká je otvoreným dokumentom, ktorý bude pravidelne ročne vyhodnocovaný a aktualizovaný v prípade potreby na zasadnutiach obecného zastupiteľstva.

.....
Lucia Hurajtová
starostka obce

Schválené Oz. dňa.....

Uznesenie č.....

Kontakt:

Obec Vysoká

Vysoká 73

082 74 pošta Brezovica

tel.: 0910 391 219

e-mail: starosta@obecvysoka.com

web: www.obecvysoka.com

Zoznam príloh

Ex-post hodnotenie PHRSR obce Vysoká do roku 2020

A. Napĺňanie cieľov jednotlivých opatrení – súhrnná tabuľka

V tejto časti vyplnením nižšie uvedenej tabuľky zhodnoťte ako sú napĺňané ciele podľa jednotlivých opatrení zadaných v PHRSR obce

Vysoká, prostredníctvom realizovaných aktivít (spracovaný v r. 2015):

Vysvetlenie:

- **Napĺňané** - k cieľu opatrenia sa vzťahuje aspoň jedna aktivita, v rámci ktorej došlo k nejakej akcii, či pokroku vedúcemu k jeho naplneniu;
- **Čiastočne napĺňané** - k cieľu opatrenia sa vzťahuje aktivita, ktorá bola realizovaná len sčasti, alebo sa priamo nevzťahuje k cieľu, ale ovplyvňuje ho;
- **Nenapĺňané** – k cieľu opatrenia sa nevzťahuje ani jedna aktivita, v ktorej došlo k nejakej akcii, či pokroku, vedúcemu k jeho naplneniu;

Opatrenie- označenie	hodnotenie			stručný textový popis
	napĺňané	čiastočne napĺňané	nenapĺňané	
Zabezpečiť majetkové vysporiadanie, rekonštrukciu a dobudovanie miestnych komunikácií /chodníky a cesty/ v závislosti od potrieb a finančných možností obce zároveň v synergii s financovaním zo zdrojov EÚ		X		Napĺňané v rámci finančných možností obce
Zabezpečiť rekonštrukciu (zateplenie, výmena okien, oprava strechy) budovy Obecného úradu a starej školy		X		Obec zabezpečuje aktivitu v rámci finančných možností obce
Zabezpečiť rekonštrukciu verejného osvetlenia obci závislosti od možnosti financovania výstavby zo zdrojov štátneho rozpočtu			X	Obec zatiaľ nerealizovala projekt

<i>Zabezpečiť rekonštrukciu/opravu regulácie potoka v závislosti od možností financovania rekonštrukcie/výstavby zo zdrojov štátneho rozpočtu a fondov EÚ</i>			X	Obec zatiaľ nerealizovala projekt
<i>Zabezpečiť realizáciu hracej plochy v závislosti od možností financovania zo zdrojov štátneho rozpočtu a fondov EÚ</i>			X	Obec zatiaľ nerealizovala projekt
<i>Zvýšiť estetický a environmentálny potenciál obce (výsadbou verejnej zelene a vytváraním parkových plôch)</i>		X		Obec realizuje úpravu zelených plôch v rámci finančných možností obce
<i>Zabezpečiť komplexnú priebežnú identifikáciu, odstránenie a prevenciu vzniku nelegálnych skládok v obci a jej katastri v záujme zvýšenia jej environmentálneho potenciálu a zlepšenia stavu</i>	X			Obec neeviduje čierne skládky v jej katastri
<i>Zabezpečiť participáciu obce na zabezpečení starostlivosti o občanov v dôchodkovom veku v zmysle požiadaviek platnej legislatívy</i>		X		Obec zabezpečuje túto aktivitu v rámci svojich finančných možností
<i>Zabezpečiť aktivizáciu nezamestnaných a sociálne odkázaných občanov prostredníctvom aktivačných prác, iných nástrojov aktívnej politiky trhu</i>	X			Obec zabezpečuje túto aktivitu v rámci svojich finančných možností
<i>Zabezpečiť zriadenie nových zariadení športovo relaxačného charakteru, vrátane cyklotrás a turistických chodníkov</i>	X			Obec zatiaľ nerealizovala projekt
<i>Zabezpečiť zvýšenie participácie občanov na obecných a voľnočasových aktivitách (verejné akcie, požiarňa a civilná ochrana, kultúrne podujatia)</i>	X			Obec informuje svojich občanov o kultúrno-spoločenských aktivitách v susedných obciach na webovej stránke obce
<i>Zabezpečiť kontinuálny rozvoj knižničného fondu a informačných zdrojov v rámci kultúrneho domu</i>			X	KD je v zlom stave, knižnica je zachovalá a v prípade potreby sa presunie na iné miesto
<i>Vyvíjať aktivity podporujúce postavenie obce v regióne v zmysle stanov mikroregionálnych združení, ktorých obec je obec členom</i>		X		Obec naplňa v rámci svojich možností
<i>Vytvoriť a prehlbovať cezhraničné partnerstvá a pripraviť a implementovať spoločné cezhraničné projekty</i>			X	Obec zatiaľ nerealizovala projekt